

Øget indsigt gennem globalt udsyn

– flere studerende på studieophold
i udlandet, styrkede internationale
læringsmiljøer og bedre fremmed-
sprogskompetencer

Øget indsigt gennem globalt udsyn

– flere studerende på studieophold
i udlandet, styrkede internationale
læringsmiljøer og bedre fremmed-
sprogskompetencer

LH	492	MUMBAI
LH	756	MUENCHEN
LH	110	OTTAWA
AC	839	TOKIO NARITA
LH	710	BERLIN-TEGEL
AB	6564	HAMBURG
LH	014	PARIS-CH-DE
LH	1036	ALMATY-ASTANA
LH	646	LONDON-HEATHROW
LH	908	DELHI
LH	760	PARIS-CH-D
AF	1619	DETROIT
LH	442	HOUSTON
CO	047	MADRID
JK	126	STUTTGART
LH	130	ZUERICH
LH	1192	HONGKONG
CX	288	TORONTO
LH	470	SAN FRANCISCO
UA	901	DENVER
LH	446	REYKJAVIK
LH	501	

Vision

Danmark skal være et åbent samfund, hvor vi samarbejder med omverdenen både økonomisk, politisk og kulturelt.

Danmark skal tage medansvar for den globale udvikling og bidrage med løsninger på de udfordringer, som vor klode står overfor. Med vores viden, kompetencer og værdier har vi en forpligtelse til at tage et medansvar for verden af i morgen.

Vores egen vækst og velfærd er afhængig af vores evne til at være en attraktiv partner for omverdenen. Med en eksport på 54 pct. af bruttonationalproduktet står det klart, at Danmarks evne til at skabe jobs afhænger af et succesfuldt samkvem med udlandet og vores evne til at se og udnytte de muligheder, som forandring og vækst i verden omkring os giver anledning til.

Danmark er et lille land, der skal konkurrere på viden. Vi skal kunne måle os med de bedste i verden, særligt inden for områder hvor Danmark har erhvervsmæssige spidskompetencer.

Hvis Danmark skal bidrage til og selv drage fuld nytte af globaliseringens muligheder for at skabe vækst og jobs, kræver det virksomheder og offentlige institutioner, der kan agere med globalt udsyn og indsigt, og hvis medarbejdere

har et højt fagligt niveau med internationale kompetencer.

En grundlæggende forudsætning for dette er, at vi har uddannelser af høj kvalitet og relevans, som efterspørges af arbejdsmarkedet.

Regeringen har med flere tiltag sat fokus på at styrke kvaliteten og relevansen af uddannelserne, så de kan bidrage til vækst og konkurrenceevne og den enkeltes personlige udbytte. Kvaliteten af uddannelserne er således i fokus i de nye udviklingskontrakter mellem regeringen og uddannelsesinstitutionerne. En lov om et nyt akkrediterings-system for de videregående uddannelser, der skal styrke kvalitetssikringen og relevansen af uddannelserne, er netop vedtaget af Folketinget. Endelig er der med en bred politisk aftale om "Reform af SU-systemet og rammerne for studie gennemførelse" formuleret rammer for, at de studerende kan gennemføre studierne hurtigere og bedre.

Flere studerende skal på studie- eller praktikophold i udlandet

Som en del af indsatsen for at styrke kvaliteten og relevansen af uddannelserne skal vi satse strategisk på, at studerende på de videregående uddannelser opnår fagligt

relevante og efterspurgte internationale kompetencer. Ikke et fåtal som i dag, men de fleste og - som en vision: Alle i de nye generationer. Tilpasset efter den enkeltes evner, lyst og forventede fremtidige erhverv.

De danske studerende skal blive mere bevidste om merværdien for dem selv, deres faglige og personlige udvikling og fremtidige karrieremuligheder ved at medbringe et fagligt relevant studie- eller praktikophold fra udlandet i bagagen, når de dimitterer. Udlandsopholdet skal først og fremmest bidrage med faglig og relevant uddannelse for den enkelte men også give konkrete oplevelser med andre kulturer.

Andelen af studerende, der læser en hel videregående uddannelse i udlandet, er 3,2 pct. for Danmark. Dette er mindre sammenlignet med vores nordiske nabolande (Finland 3,7 pct., Sverige 4,3 pct. og Norge 6,7 pct.). Samme tendens tegner sig for andelen af danske studerende på Erasmus-udvekslingsprogrammet, som danske studerende bruger i mindre grad end fx. Holland, Frankrig og Finland.

17 pct. af danske studerende på videregående uddannelser var på et studieophold i udlandet af mindst 3 måneders varighed i 2011/12. Og der er stor forskel på tilbøjeligheden til at tage dele af en uddannelse i udlandet blandt studerende på tværs af de videregående uddannelser.

Vi skal sikre, at der skabes lettere adgang til udlandsophold, så det er en mulighed

for alle studerende uanset baggrund. Og virksomhederne skal i egen interesse støtte op om uddannelserne og den efterfølgende rekruttering. Udlandsopholdet skal blive et fuldt integreret element i vore videregående uddannelser, som den studerende vælger som en hel naturlig ting og gennemfører uden administrative forhindringer.

Stærke internationale læringsmiljøer

De danske videregående uddannelsesinstitutioner skal samtidig og i stadig højere grad deltage i internationalt samarbejde og videnuudveksling om uddannelse for at skabe internationale lærings- og studiemiljøer til gavn for kvaliteten og den faglige integration mellem institutioner i Danmark og i udlandet.

Endvidere skal den danske eksport af videregående uddannelser og viden om videregående uddannelser styrkes. Uddannelsesinstitutionerne skal eksportere fra dansk grund ved at tiltrække talentfulde internationale studerende, der er villige til at betale for en dansk uddannelse, og som samtidig kan bidrage til vores uddannelsesmiljøer. Og de skal udbyde hele eller dele af uddannelser i udlandet, eventuelt i samarbejde med lokale uddannelsesinstitutioner og enten udformet, så uddannelserne kan udgøre et brohoved for mødet mellem danske og internationale studerende eller, så de er fuldt ud tilpasset de lokale behov.

63 pct. af den danske eksport går til Danmarks nærområder. Vi skal fortsat dyrke disse markeder. Men fokus skal også være på højvækstmarkederne i Kina, Indien, Brasilien, Rusland og de såkaldte "Next Eleven" lande som Sydkorea, Vietnam m.fl. Internationalt uddannelsessamarbejde kan understøtte relationer til disse lande og skabe grobund for nye forsknings- og erhvervsamarbejder.

Og interessen skal vækkes tidligt. Mange gymnasieskoler vender sig i disse år mod vækstlandene - især Kina - og har etableret venskabsskoler og mulighed for eleverne for kortere ophold i og besøg fra de pågældende lande.

Også på denne måde skal vi tage medansvar for udviklingen af verden omkring os.

De studerende skal have styrkede fremmedsprogskompetencer

Vejen til vækst går blandt andet gennem danske medarbejdere, der besidder kompetencer, der kan omsættes til værdi globalt, heriblandt fremmedsprogskompetencer. Det er en fordel for danske virksomheder med globalt udsyn at have medarbejdere med kendskab til det relevante eksportmarkeds kultur og sprog.

Fremtidens medarbejdere skal derfor have relevante fremmedsprogskompetencer, og uddannelserne skal i højere grad end i dag

målrettes sprogkompetencer, som efterspørges af arbejdsmarkedet.

Handlingsplan

Dette oplæg skal ses som første del af en todelt handlingsplan for en styrket internationalisering af de videregående uddannelser i Danmark.

Den første del, som fremlægges nu, omhandler primært arbejdet med at styrke internationale kompetencer blandt danske studerende og de internationale læringsmiljøer, som danske institutioner medvirker i. Den vil blive fulgt af en anden del, som vil være et oplæg til, hvordan Danmark også i fremtiden kan tiltrække og fastholde de dygtigste internationale studerende.

For at realisere visionen om en styrket internationalisering af uddannelserne er der udarbejdet et oplæg til en handlingsplan, der struktureres om følgende målsætninger:

- Flere studerende på de videregående uddannelser skal have et studie- eller praktikophold i udlandet
- Danske videregående uddannelsesinstitutioner skal have stærkere internationale læringsmiljøer
- De studerende skal have styrkede fremmedsprogskompetencer

Handlingsplanen indeholder fire målepunkter for indsatsen frem mod 2020:

Målepunkt 1

Flere på studie- eller praktikophold i udlandet:

- I 2011 havde 17 pct. af alle danske studerende været på et studie- eller praktikophold i udlandet i løbet af deres studier. I 2020 bør mindst 50 pct. af dimittender fra de danske videregående uddannelsesinstitutioner have været på studie- eller praktikophold i udlandet.

Målepunkt 2

Flere danske studerende på korte ophold i vækstlande:

- I 2011 var 563 danske studerende på studie- eller praktikophold i vækstlande, såsom Brasilien, Kina, Indien, Mexico og Korea. Mod 2020 skal antallet af danske studerende på studie- eller praktikophold i vækstlande, herunder BRIC-landene, stige med minimum 15 pct. om året.

Målepunkt 3

Flere samarbejder om dobbelt/fællesgrader med udenlandske institutioner:

- I dag indgår de fleste danske uddannelsesinstitutioner som minimum i et samarbejde om dobbelt og/eller fællesgrader med udenlandske uddannelsesinstitutioner.

Samtidig har institutionerne omtrent 50 samarbejder om fælles uddannelsesforløb, der har potentiale til at udvikle sig til et samarbejde om en hel uddannelsesgrad. I 2020 skal andelen af samarbejder om dobbelt og/eller fællesgrader mellem udenlandske og danske uddannelsesinstitutioner være øget med 20 pct. i forhold til i 2012 – målt på sektorniveau.

Målepunkt 4

Flere danske studerende på korte ophold i ikke-engelsktalende europæiske lande:

- I 2011 var 2.167 danske studerende på studie- eller praktikophold i ikke-engelsktalende europæiske lande. Mod 2020 skal antallet af danske studerende på studie- eller praktikophold i de danske nabolande, stige med minimum 15 pct. om året.

Med dette oplæg til handlingsplan inviteres en bred kreds af institutioner, studerende, undervisere, virksomheder og øvrige interessenter til at komme med synspunkter om og forslag til, hvordan vi skaber de bedste rammer for en styrket internationalisering af Danmarks videregående uddannelser. Dialogen med sektoren vil være et vigtigt indspark i den konkrete udmøntning og gennemførelse af handlingsplanens initiativer.

Handlingsplan

Målsætning 1

Flere studerende skal have et studie- eller praktikophold i udlandet	13
1.1 Ordinære videregående uddannelser bør indeholde et mobilitetsvindue	15
1.2 Uddannelsesinstitutionerne bør udvikle attraktive og nemt tilgængelige udvekslingstilbud	16
1.3 Der skal indføres automatisk merit for alle forhåndsgodkendte studieophold	17
1.4 Uddannelsesinstitutionerne bør udvide antallet af fælles uddannelsesforløb	18
1.5 Flere danske studerende bør tage på relevante praktikophold i udlandet	19
1.6 De studerende skal have mulighed for at få omregnet eksamensresultater fra studieophold i udlandet til dansk karakterskala ..	20
1.7 Udlandsstipendieordningen videreføres, og administrationen forenkles	20
1.8 Der skal skabes ny lånemulighed til studerende på udlandsophold med udlandsstipendium	21
1.9 Institutionerne skal have større økonomisk tilskyndelse til at sende studerende på udvekslingsophold i udlandet. Samtidig ophæves kravet om, at der skal være balance mellem den indgående og den udgående mobilitet	21
1.10 Institutionerne får mulighed for at anvende udlandsstipendieordningen i forbindelse med indgåelsen af samarbejdsaftaler med attraktive udenlandske uddannelsesinstitutioner, der kræver brugerbetaling	22
1.11 Der etableres en ny hjemmeside, der skal inspirere til og informere om studierelevante udlandsophold	22
1.12 Karaktergennemsnittet bør fremgå af eksamensbeviset	23

Målsætning 2

Danske videregående uddannelsesinstitutioner skal have stærkere internationale læringsmiljøer	25
2.1 Flere undervisere på de videregående uddannelser bør tage på udlandsophold	27
2.2 Kvaliteten af uddannelser og kurser udbudt på engelsk skal være på niveau med dansksprogede uddannelser	28
2.3 Uddannelsesministeriet vil igangsætte en undersøgelse af, hvordan anvendelsen af IKT-støttet fjernundervisning på uddannelsesinstitutionerne kan styrkes	28
2.4 Samarbejdet med vækstlandene skal styrkes gennem innovationscentrene	30
2.5 Udviklingen af Det Danske Universitetscenter i Beijing skal fortsætte	31
2.6 Der skal sikres størst mulig dansk deltagelse i de europæiske og nordiske uddannelsesprogrammer	32
2.7 Institutionerne bør udbygge anvendelsen af strategiske partnerskaber	33
2.8 Regler for uddannelsessamarbejde og udbud af uddannelser i udlandet for Uddannelsesministeriets institutioner skal harmoniseres og optimeres	33
2.9 Institutionernes udbud af uddannelser og uddannelsesforløb i udlandet – enten som eneudbydere eller med partnerinstitution(er) – bør udvides	34
2.10 Der bør være styrket rekruttering af internationale eksterne lektorer	34
2.11 Der skal være bedre muligheder for at opfylde kravet om "Dansk A" for dansktalende ansøgere med en international eller udenlandsk gymnasial eksamen	35

Målsætning 3

De studerende skal have styrkede fremmedsprogskompetencer	39
3.1 En fremmedsprogsprofil skal fremgå af eksamensbeviset	41
3.2 Institutionerne bør styrke indsatsen for at fremme studerendes kompetencer i både engelsk og andre fremmedsprog	41
3.3 Der skal være en opfølgning på læreruddannelsens udbud af linjefag i sprog	42
3.4 Der gennemføres en undersøgelse af tolke- og translatorområdet	43
3.5 Der foretages en årlig opgørelse over udvikling i optag, gennemførelsesprocent og beskæftigelsesfrekvens på sproguddannelser	43
3.6 Dansk medlemskab af European Center for Modern Languages under Europarådet	43
3.7 Der bør være øget nordisk samarbejde om småsprog	44
3.8 Der skal være et årligt møde om sprogområdet og fremmedsprogsuddannelse	45

Målsætning 1

Flere studerende skal have et studie- eller praktikophold i udlandet

Strategiske mål

Et udlandsophold kan være med til at styrke de studerendes beskæftigelsesmuligheder, fremmedsprogskompetencer og internationale udsyn. Det er der brug for i en økonomi som den danske, hvor vi er stærkt afhængige af verden omkring os. Derfor skal de studerende have nemmere adgang til studier eller praktik i udlandet i løbet af deres danske uddannelse, og uddannelserne skal tilrettelægges, så de studerende nemt og hurtigt kan komme af sted på meritgivende udlandsophold.

Det skal samtidig sikres, at både kvaliteten og relevansen af udlands- og praktikophold styrkes, så udlandsopholdene i endnu højere grad ruste de studerende til efterfølgende beskæftigelse. Derfor skal de videregående uddannelsesinstitutioner have optimale rammer for at indgå i internationale samarbejder om uddannelse.

Samtidig skal flere danskere tage en hel videregående uddannelse i udlandet. Det

skaber globale kontakter og giver adgang til uddannelser og viden, der ikke er til rådighed i Danmark. Når unge uddannes i udlandet med andre læringsformer og uddannelsestraditioner, styrkes diversiteten og innovationskraften på det danske arbejdsmarked. Når de unge vender hjem, skal kvalifikationer indhentet i udlandet anerkendes på lige fod med kvalifikationer fra danske uddannelsesinstitutioner.

Status

I de seneste år er et stadigt stigende antal studerende taget på studie- eller praktikophold, men det er fortsat kun ca. hver sjette studerende, der er i udlandet i tre måneder eller mere som led i sit studium. Samtidig er der stor forskel på, hvor mange studerende på de forskellige typer af videregående uddannelser, der rejser ud. Mens lidt mere end hver fjerde universitetsstuderende er på udlandsophold, er det kun ca. 4 pct. af de studerende på erhvervsakademierne, ca. 8 pct. af de studerende på professionshøj-

skolerne og ca. 14 pct. af de studerende på de kunstneriske og kulturelle videregående uddannelser, der tager på studieophold i minimum tre måneder.¹ Når studerende fra professionshøjskoler tager til udlandet, er det ofte i praktikophold.

De mest populære destinationer for danske studerende er Storbritannien, USA, Australien og Sverige, mens kun få studerende tager til vækstlande som Brasilien, Kina, Indien, Mexico og Korea.

I 2011 var 4.019 danskere i gang med en SU-finansieret videregående uddannelse i udlandet, hvilket er en stigning på næsten 25 pct. siden 2006, hvor tallet var 3.252 personer. Hver sjette af de danskere, der læste en hel uddannelse i udlandet i 2011, modtog udlandsstipendium.

De økonomiske rammebetingelser for de danske studerende i form af adgang til dansk SU i udlandet, mulighed for stipendier, fx. gennem Erasmus-programmet, støtte gennem udlandsstipendieordningen og international vejledning på alle videregående uddannelsesinstitutioner, er meget gunstige. Der er dog fortsat få studerende, der benytter sig af muligheden for at tage på studieophold eller læse en hel uddannelse i udlandet. Det betyder blandt andet, at den danske andel af EU's årlige Erasmus-budget til studie- og praktikophold i udlandet ikke anvendes fuldt ud.

En væsentlig årsag til, at tilbøjeligheden til at tage ud er begrænset, er, at uddannelserne ikke i tilstrækkelig grad er indrettede, så studieophold kan gennemføres let, ubureaukratisk og uden studietidsforlængelse. Mange studerende oplever barrierer i form af vanskeligheder med at få merit for udenlandske studieophold i den danske uddannelse, forsinkelser i studierne samt utilstrækkelig vejledning omkring planlægningen af et studieophold.²

På baggrund heraf opstilles følgende mål:

Målepunkt 1

Flere på studie- eller praktikophold i udlandet:

- I 2011 havde 17 pct. af alle danske studerende været på et studie- eller praktikophold i udlandet i løbet af deres studier. I 2020 bør mindst 50 pct. af dimittender fra de danske videregående uddannelsesinstitutioner have været på studie- eller praktikophold i udlandet.

Målepunkt 2

Flere danske studerende på korte ophold i vækstlande:

- I 2011 var 563 danske studerende på studie- eller praktikophold i vækstlande såsom Brasilien, Kina, Indien, Mexico og Korea. Mod 2020 skal antallet af danske studerende på studie- eller praktikophold i vækstlande, herunder BRIK-landene, stige minimum 15 pct. om året.

¹ **Kilde** Uddannelsesministeriets beregninger på baggrund af data fra bl.a. Danmarks Statistik og Kulturministeriet. Tallene estimerer andelen af en samlet årgang i 2011/2012, der tog på studieophold.

² **UNI-C** Danske Universitetsstuderendes udlandsophold (2009).

Initiativer

1.1 Ordinære videregående uddannelser bør indeholde et mobilitetsvindue

For at få flere studerende til at tage ud på studieophold, er det vigtigt, at de videregående uddannelsesinstitutioner tilrettelægger uddannelserne således, at det at tage ud kommer som en naturlig del af ens uddannelse, herunder at det ikke bliver studietidsforlængende, men en integreret faglig del af uddannelsen.

I henhold til lovgivningen om erhvervsakademi- og professionshøjskoleuddannelser er det et krav, at alle uddannelser skal tilrettelægges således, at en del af uddannelsen kan gennemføres i udlandet, uden at det forlænger studietiden. På universitetsområdet og de kunstneriske og maritime uddannelser findes ikke et lignende krav, men universitetsuddannelsernes modulopbygning har blandt andet til hensigt at skabe mulighed for mobilitet og merit-fag fra andre institutioner i både ind- og udland. Mange erhvervsakademier- og professionshøjskoler opfylder kravet ved at tillade, at praktikforløbet kan gennemføres i udlandet, hvilket mange studerende benytter sig af. Det bør dog også være lettere at gennemføre et udlandsophold som et studieophold – specielt på erhvervsakademiområdet, hvor adgangen til det danske arbejdsmarked ofte er betinget af, at praktikken er gennemført i Danmark.

Mobilitetsvindue for sygeplejerske-, fysioterapeut- og psykomotorik-studerende i Vietnam

Professionshøjskolen UCC og University of Medicine and Pharmacy i Ho Chi Minh City, Vietnam har lavet en aftale om, at danske studerende kan blive undervist i Global Public Health teori i Vietnam og få fem ugers lokal undervisning i folkesundhed. Opholdet i Vietnam finder sted på 13. valgmodul, der er fastlagt studieaktivitet, hvor de danske studerende får delvis undervisning sammen med vietnamesiske studerende, og de har et element af dataindsamling på forskellige lokale sundhedsinstitutioner, inden for HIV/AIDS, ernæring, rehabilitering og sundhedsrådgivning. De studerende rejser på tværs af fagligheder, får en international toning af deres uddannelse, og undervisningsopholdet er meritgivende ved beståelse.

Fælles semesterforløb med en kinesisk institution

Erhvervsakademi Aarhus har sammen med Shanghai Jianqiao University udviklet et fælles semester for både danske og kinesiske studerende på markedsføringsøkonomuddannelserne. Den planlagte undervisning og eksamination i Shanghai deles mellem danske og kinesiske undervisere og giver de studerende udvidede muligheder for at lære mere om kinesisk virksomhedskultur, logistik, sprog og HR. Det fælles uddannelsesforløb på 3. semester giver desuden de danske studerende gode chancer for at finde en praktikplads i Shanghai-området efter deres studieophold, da praktikken for de studerende på marketing management ligger umiddelbart efter 3. semester.

Der er flere forskellige modeller for at bygge meritgivende mobilitetsvinduer ind i uddannelserne. De kan fx. placeres i en periode af uddannelsen med udelukkende ikke-obligatoriske fag, eller den danske institution kan gå sammen med en eller flere udenlandske institutioner om at etablere fælles uddannelsesdele eller hele uddannelser, eventuelt således at der gives en fælles- eller dobbeltgrad.

Under hensyntagen til uddannelsernes forskelligartede profiler, længde og indhold vil uddannelsesministeren sammen med institutionerne udfolde implementeringen af dette forslag og fremsætte en tidsplan for det videre forløb. Det foreslås, at de studerende som udgangspunkt skal kunne tage mindst 15 pct. af deres uddannelse i udlandet, medmindre særlige forhold gør sig gældende. Kulturministeriet vil ligeledes se på området sammen med institutionerne under Kulturministeriet.

1.2 Uddannelsesinstitutionerne bør udvikle attraktive og nemt tilgængelige udvekslingstilbud

Bilaterale udvekslingsaftaler og større strategiske uddannelsessamarbejder med udenlandske uddannelsesinstitutioner er allerede en del af hverdagen for de videregående uddannelsesinstitutioner, om end graden og antallet af internationale samarbejdsaftaler varierer alt efter institutionstype og

-profil. Alle uddannelsesinstitutioner har et internationalt kontor eller en international vejleder, der rådgiver de studerende om de mange muligheder for udvekslingsophold.

Flere evalueringer peger imidlertid på, at der er stor forskel på omfanget af vejledning til de studerende og indsatsen for at udvikle attraktive udlandsophold. Ikke kun mellem institutioner, men også internt på institutionerne.³

Uddannelsesministeren opfordrer alle de videregående uddannelsesinstitutioner til at styrke indsatsen for at udvikle og promovere attraktive og nemt tilgængelige udvekslingstilbud til de studerende ('Grab and Go'), herunder at sikre udvekslingsaftaler med attraktive uddannelsesinstitutioner i Europa og på globalt plan.

Initiativet skal ses i sammenhæng med en introduktion af mobilitetsvinduer på alle uddannelser, der skal motivere de studerende til at tage af sted og i størst muligt omfang give den studerende sikkerhed for kvalitet og relevans under udlandsopholdet og efterfølgende merit. Det kan konkret ske i form af skræddersyede udlandsforløb, hvor institutionerne tilbyder en pakkedeling til den studerende. Dette har til formål at lette den administrative sagsgang gennem allerede forhåndsgodkendte fag/kurser på eksisterende partneruniversiteter i udlandet, og hvor de praktiske forberedelser af udlandsopholdet fx. forsikring og bolig

³ **Styrelsen for International uddannelse** Danske universitetsstuderendes udlandsophold – fravalg og udbytte (2009).
Styrelsen for International uddannelse Danske professionshøjskole- og erhvervsakademistuderendes udlandsophold (2009).

er sat i system. Institutionerne opfordres desuden til at udvikle tekniske løsninger (online-værktøjer), der kan gøre det nemmere for de studerende at få overblik og komme i gang med processen.

En forstærket indsats for at skabe nemt tilgængelige udvekslingsophold skal samtidig bidrage til, at flere studerende fra ikke-uddannelsesvante hjem vil tage på udvekslingsophold. Analyser viser, at særligt denne gruppe af studerende kun i begrænset omfang benytter sig af udvekslingsmulighederne.

1.3 Der skal indføres automatisk merit for alle forhåndsgodkendte studieophold

Studerende kan i dag ikke være sikre på at få merit på trods af en forhåndsgodkendelse af de fag, der forventes gennemført på et udlandsophold. Nogle studerende kan opleve at få afslag på meritoverførsel, hvis de forventede fag alligevel ikke er blevet udbudt, når institutionerne vurderer meritansøgningen efter endt ophold.

Studerende kan også tage på forhåndsgodkendte udlandsophold, men fravælge indmeritering, når de kommer hjem. Det kan forlænge studietiden og vanskeliggøre institutionernes styring af udveksling, idet studerende, der ikke får merit, ikke indgår i institutionernes regnskab over ind- og udgående mobilitet.

Knap 80 pct. af de universitetsstuderende, der var på udlandsophold i 2009, fik fuld merit for studieopholdet.⁴

Med aftalen om reform af SU-systemet og rammerne for studie gennemførelse indføres automatisk merit for alle forhåndsgodkendte studieophold, herunder projektorienterede forløb, i Danmark eller i udlandet. Hvis der er behov for at ændre i den forhåndsgodkendelse, som den studerende har fået af hjeminstitutionen, eksempelvis hvis værtsinstitutionen alligevel ikke udbyder det eller de forhåndsgodkendte fag, skal den studerende sammen med hjeminstitutionen forpligtes til at finde et eller flere alternative fag svarende til omfanget på de forhåndsgodkendte fag, der ligeledes kan meriteres ind i den samlede uddannelse. Dette forudsat, at den studerende består fagene. Endvidere foreslås det som led i aftalen, at uddannelsesinstitu-

DTU laver exchange-pakker

Danmarks Tekniske Universitet er ved at udvikle exchange-pakker (udvekslingstilbud) for samtlige studieretninger på diplom-, bachelor- og kandidatuddannelserne. Disse pakker udvikles i tæt samarbejde med samtlige 54 studieledere, som bidrager til at identificere mobilitetsvinduer i studieplanen og samarbejdsuniversiteter i udlandet, hvor de studerende kan tage forhåndsgodkendte kurser som en integreret del af deres studieplan. Exchange-pakkerne planlægges lanceret i 2013.

⁴ **UNI-C** Danske Universitetsstuderendes udlandsophold (2009).

tioner løbende skal offentliggøre statistik for meritafgørelser på deres hjemmesider.

Uddannelsesministeriet opfordrer desuden uddannelsesinstitutionerne til at etablere en database med fag, der kan forhåndsgodkendes på de udenlandske samarbejdsinstitutioner som erstatning for et fag i den danske uddannelse. Dermed sikres øget gennemskuelighed for de studerende, og det kan medvirke til at sikre en hurtigere sagsbehandlingstid i de tilfælde, hvor den studerende oplever, at det tidligere forhåndsgodkendte fag alligevel viser sig ikke at blive udbudt.

Uddannelsesministeriet vil samtidig undersøge, om systemet for klager over afgørelser på fornyede ansøgninger om forhåndsgodkendelse af merit bør justeres.

Kulturministeren vil ligeledes se på skærpe af krav til merit på uddannelserne under Kulturministeriet.

1.4 Uddannelsesinstitutionerne bør udvide antallet af fælles uddannelsesforløb

En udvidelse af antallet af fælles uddannelsesforløb kan være et vigtigt værktøj til at få flere studerende til at tage på et udlandsophold.

Fælles uddannelsesforløb er tætte og forpligtende samarbejder mellem danske og udenlandske uddannelsesinstitutioner. Der kan dels være tale om, at elementer af uddannelsen frivilligt eller obligatorisk følges hos samarbejdsinstitutionen (med automatisk indmeritering), og dels om hele, fælles uddannelser, som udbydes af to eller flere institutioner i fællesskab, og som resulterer i fælles- eller dobbeltgrader.

Ved fælles uddannelsesforløb skabes 'motorveje' for studerende, da ophold ved institutioner i forskellige lande indgår naturligt og velplanlagt i uddannelsesforløbene. Oftest vil et udlandsophold her være obligatorisk, og i de tilfælde vil alle studerende på en uddannelse opnå mindst ét udlandsophold under studietiden.

Fælles uddannelsesforløb har desuden den fordel – set fra såvel de studerendes som de danske institutioners synsvinkel – at de forener udlandsophold med den kvalitetssikring, som ligger i, at der er tale om en dansk anerkendt uddannelse. Udviklingen af flere fælles uddannelsesforløb vil også betyde, at den faglige integration mellem institutioner i Danmark og i udlandet styrkes. Det kan danne grobund for yderligere samarbejde om mobilitet for studerende og medarbejdere, skabe faglige kontakter til attraktive udenlandske uddannelses- og forskningsmiljøer og lede til etablering af mere strategisk uddannelsessamarbejde.

Uddannelsesministeren opfordrer på den baggrund uddannelsesinstitutionerne til at udvikle flere fælles uddannelsesforløb. Samtidigt igangsætter uddannelsesministeriet med inddragelse af uddannelsesinstitutionerne en undersøgelse, der skal belyse omfanget af fælles uddannelsesforløb, herunder hele uddannelser, der leder til fælles- og dobbeltgrader på de danske uddannelsesinstitutioner. Undersøgelsen, som skal danne grundlag for ministeriets videre indsats på området, skal afdække eksisterende problemstillinger på området, herunder udfordringerne i de danske tilskuds- og uddannelsesregler for en optimal deltagelse i EU's nye uddannelsesprogram Erasmus for All samt andre fælles uddannelsesforløb. Endvidere skal mulighederne for udbredelsen af fælles forløb kortlægges.

Derudover vil uddannelsesministeriet skabe forbedrede juridiske rammer i forhold til indgåelse af samarbejder om fælles ph.d.-forløb med udenlandske universiteter. Herved bliver reglerne for udstedelse af fællesgrader på kandidat- og ph.d.-området harmoniseret. Det bliver dermed muligt at fremme etableringen af flere samarbejdsaftaler med udenlandske partnerinstitutioner, der leder til en fælles ph.d.-grad.

1.5 Flere danske studerende bør tage på relevante praktikophold i udlandet

Et praktikophold i udlandet kan give den studerende international erfaring, kendskab til et andet arbejdsmarked og et udenlandsk professionelt netværk inden for sit arbejdsfelt. De studerende får et bredere felt af relevante praktikpladser ved også at kunne tage i praktik i udlandet. Samtidig får den enkelte studerende mulighed for at reflektere over egen læring hjemmefra og sætte ny viden i spil både ude og hjemme.

Antallet af studerende, der tager på studie- eller praktik-ophold i udlandet gennem EU's Erasmus-program, har været stigende i de seneste år. Danmark benytter dog i dag ikke hele den pulje af midler, der er afsat til danske studerendes studie- eller praktikophold i udlandet inden for Erasmus-programmet. Således blev 14 pct. af midlerne returneret i 2010/11. Uddannelsesministeriet vil nøje følge udviklingen på dette område fremover.

Uddannelsesinstitutionerne opfordres til at fremme, at de studerende tager på praktikophold i udlandet og til at virke for, at praktikophold i udlandet kan indgå som en integreret del af studieforløbet. Ligeledes opfordres uddannelsesinstitutionerne til at sikre, at de studerende tilegner sig relevante kompetencer på praktikstedet.

1.6 De studerende skal have mulighed for at få omregnet eksamensresultater fra studieophold i udlandet til dansk karakterskala

Studerende på udvekslingsophold som led i en dansk videregående uddannelse får i dag anført deres udenlandske karakterer i et bilag til det danske eksamensbevis, mens de meritoverførte eksaminer anføres som bestået/ikke-bestået i selve eksamensbeviset.

Baggrunden er, at det er vanskeligt at foretage en helt retvisende omregning af karakteren for et fag taget på en udenlandsk institution. I andre lande kan karakterskalaen variere fra institution til institution, og karakterskalaerne bygger ofte på andre principper end i Danmark. I Danmark må man fx. ikke i modsætning til i en række andre lande tilstræbe en såkaldt relativ karaktergivning, hvor en vis andel af de studerende skal tildeles topkarakter og så fremdeles. I Danmark kan alle studerende således i princippet opnå karakteren 12 i samme fag, hvis deres præstationer vurderes som fremragende.

Den særlige håndtering af udenlandske eksamensresultater på danske eksamensbeviser kan afholde nogle studerende og særligt studerende på visse uddannelser fra at søge ud. Derfor foreslås det, at de danske uddannelsesinstitutioner forpligtes til at tilbyde at omregne eksamensresultater fra studieophold på de udenlandske institutioner, som den pågældende danske uddannel-

sesinstitution har en samarbejdsaftale med, til den danske karakterskala.

Den studerende skal inden studieopholdet have mulighed for at tage stilling til, om vedkommende ønsker karakterer opnået under opholdet omregnet direkte på eksamensbeviset eller overført som bestået/ikke bestået.

Uddannelsesministeriet vil gå i dialog med uddannelsesinstitutionerne om at fremme en ensartet praksis for omregning af karakterer fra samme udenlandske institution på de forskellige danske uddannelsesinstitutioner.

Uddannelsesministeriet har i øvrigt sammen med Ministeriet for Børn og Undervisning samt Kulturministeriet netop gennemført en omfattende evaluering af karakterskalaen. Evalueringen har også fokus på karakterskalaens internationale anvendelighed og er netop offentliggjort.

1.7 Udlandsstipendieordningen videreføres og administrationen forenkles

Udlandsstipendieordningen er en attraktiv mulighed for danske studerende, der vil tage en hel kandidatuddannelse i udlandet eller et studieophold på andre udenlandske uddannelsesinstitutioner end dem, den danske hjeminstitution har etableret udvekslingsaftaler med. Med aftalen om finanslov for 2013 har et flertal i Folketinget tilsluttet sig en videreførelse af udlandsstipendieordningen.

Samtidig skal ansøgnings- og tildelingsprocedurerne for udlandsstipendiet forenkles og bringes i overensstemmelse med de tilsvarende procedurer for SU til studier i udlandet, så det er enkelt og nemt for de studerende at søge om såvel SU som udlandsstipendium.

Folketinget har vedtaget forslaget den 30. april 2013.

1.8 Der skabes ny lånemulighed til studerende på udlandsophold med udlandsstipendium

Danske studerende skal have mulighed for at optage udlandslån til at dække studieafgiften på uddannelser i udlandet i de tilfælde, hvor udlandsstipendiet ikke fuldt ud dækker omkostningerne til studieafgiften. Lånet kan udgøre op til 100.000 kroner i alt.

Den nye lånemulighed vil forbedre danske studerendes muligheder for at studere på internationale top-institutioner, hvor studieafgiften ofte overstiger udlandsstipendiet.

Folketinget har vedtaget forslaget den 30. april 2013.

1.9 Institutionerne skal have større økonomisk tilskyndelse til at sende studerende på udvekslingsophold i udlandet. Samtidig ophæves kravet om, at der skal være balance mellem den indgående og den udgående mobilitet.

Institutionerne modtager i dag taxameter-tilskud for de ECTS-point, som årligt optjenes af indkommende studerende på studieophold, dog således at tilskuddet maksimalt kan svare til værdien af de ECTS-point, som danske studerende i samme år har optjent på udvekslingsophold i udlandet. I henhold til gældende lovgivning skal der være økonomisk balance mellem den indgående og den udgående mobilitet for udvekslingen af studerende for universiteterne, og der gælder som hovedregel tilsvarende lovgivning for de øvrige institutionsområder.

Fremadrettet skal der ydes tilskud til aktivitet optjent af den udgående mobilitet frem for af den indgående mobilitet. Institutionerne får mulighed for at dække udgifterne til indgående mobilitet af deres finanslovsbevillinger eller øvrige indtægtskilder.

Bortfaldet af balancekravet giver institutionerne en efterspurgt fleksibilitet fx. i forhold til deltagelse i uddannelsessamarbejder.

1.10 Institutionerne får mulighed for at anvende udlandsstipendieordningen i forbindelse med indgåelsen af samarbejdsaftaler med attraktive udenlandske uddannelsesinstitutioner, der kræver brugerbetaling

Uddannelsesinstitutionerne skal have mulighed for at anvende udlandsstipendieordningen i forbindelse med samarbejdsaftaler med attraktive udenlandske uddannelsesinstitutioner, hvis den danske uddannelsesinstitution har et ønske om at sende flere studerende til den udenlandske institution end det antal, som den udenlandske institution er indstillet på at udveksle som led i en udvekslingsaftale.

De studerende har i dag mulighed for selv at arrangere et udlandsophold på et attraktivt udenlandsk universitet og medbringe udlandsstipendium til at betale hele eller dele af studieafgiften. Ved at åbne for, at de danske institutioner kan formidle udsendelsen af studerende til de bedste udenlandske uddannelsesinstitutioner med udlandsstipendieordningen, bliver det lettere og sikrere for de studerende at tage afsted, og der er mulighed for at sikre, at flere pladser på disse institutioner går til dygtige danske studerende.

Samtidig bliver det lettere for institutionerne at indgå et samarbejde med udenlandske institutioner af høj kvalitet, der har delta-gerbetaling for deres uddannelser.

1.11 Der etableres en ny hjemmeside, der skal inspirere til og informere om studierelevante udlandsophold

Undersøgelser har vist, at den væsentligste barriere for, at de studerende vælger et studierelevant udlandsophold, er de personlige forhold, dvs. forhold til venner, familie og kæreste. Samtidig viser undersøgelser, at mange studerende har den opfattelse, at studierelevante udlandsophold er svære at organisere, hvilket afholder dem fra at forsøge.

Det skal være attraktivt at tage på udlandsophold, og barrierer – bl.a. de mentale barrierer - herfor skal adresseres. Dette kan ske bl.a. ved, at de studerende får mulighed for at lytte til andre studerendes fortællinger om udlandsophold. Desuden skal de studerende have let adgang til informationer om studierelevante udlandsophold.

Uddannelsesministeriet relancerer derfor kampagnesiden Grib Verden som en omfattende informationsportal, der skal inspirere til og informere om studierelevante udlandsophold. Det er målsætningen, at hjemmesiden skal levere information om alle aspekter ved studierelevante udlandsophold og derved sikre de studerende den letteste vej til et ophold. Siden vil fx. indeholde information om SU i udlandet, Erasmus-stipendier og merit. Informationerne skal underbygges med fortællinger, som viser andre studerendes erfaringer med udlandsophold.

Det er målsætningen, at hjemmesiden og en tilhørende facebook-side skal fungere som et omdrejningspunkt for drøftelser af og fortællinger om studierelevante udlandsophold. Siden skal være et sted, hvor studerende kan debattere eventuelle problemstillinger i forhold til udlandsophold og via indlæg fra bl.a. videregående uddannelsesinstitutioner, private organisationer og andre studerende indhente ny viden og inspiration.

1.12 Karaktergennemsnittet bør fremgå af eksamensbeviset

Dimittender fra danske videregående uddannelser, der ønsker at videreudanne sig i udlandet, kan i forbindelse med ansøgningsprocessen have brug for et autoriseret karaktergennemsnit, som fremgår af eksamensbeviset, idet mange udenlandske uddannelsesinstitutioner kræver et specifikt karaktergennemsnit for optagelse.

Uddannelsesinstitutionerne opfordres derfor til at sikre, at karaktergennemsnittet fremgår af eksamensbeviset.

Opsummering

Regeringen vil:

- arbejde for, at ordinære videregående uddannelser indeholder et mobilitetsvindue
- arbejde for, at der udvikles attraktive og nemt tilgængelige udvekslingstilbud
- indføre meritgaranti efter afsluttet udlandsophold
- arbejde for at udvide antallet af fælles uddannelsesforløb
- arbejde for, at flere danske studerende tager i praktik i udlandet
- arbejde for, at eksamensresultater fra udlandsophold omregnes til dansk karakterskala
- videreføre udlandsstipendieordningen og forenkle administrationen
- skabe ny lånemulighed for studerende med udlandsstipendium
- sikre, at institutionerne får økonomisk tilskyndelse til at sende studerende på udvekslingsophold og ophæve kravet om, at der skal være balance mellem den indgående og den udgående mobilitet
- arbejde for at institutioner kan anvende udlandsstipendium ved samarbejdsaftaler
- etablere en hjemmeside, der skal inspirere til og informere om studierelevante udlandsophold
- arbejde for, at karaktergennemsnit fremgår af eksamensbeviset

Målsætning 2

Danske videregående uddannelsesinstitutioner skal have stærkere internationale læringsmiljøer

Strategiske mål

De videregående uddannelsesinstitutioner skal fortsat udvikle internationale læringsmiljøer på uddannelserne. Et internationalt læringsmiljø bidrager til at højne den faglige kvalitet inden for de enkelte uddannelser og de internationale kompetencer og netværk hos de studerende.

Internationale studiemiljøer skabes ved at udnytte de store ressourcer, der allerede findes i kraft af de mange internationale studerende på de danske uddannelser. De kan skabes gennem samarbejde på tværs af landegrænser og ved at undervisere er internationalt orienterede og giver lysten til internationalt udsyn videre til de studerende.

Et internationalt læringsmiljø kan være båret af samarbejdsaftaler, distanceuddannelser, engelsksprogede uddannelser og bedre

integrering af internationale studerende i de danske studiemiljøer, og det kan være understøttet af uddannelseseksport, hvor Danmarks særlige styrkepositioner gøres synlige.

Antallet af studerende fra lande uden for EU/EØS, der tager en hel uddannelse i Danmark, har været faldende de seneste år. Der er behov for at vende udviklingen.

Danmark skal styrke sin eksport af videregående uddannelse og viden om videregående uddannelse. Det globale marked for uddannelse er i kraftig vækst, Danmark har kvalitet at byde på, og en øget dansk uddannelseseksport vil kunne give anledning til gode og fremtidssikrede danske arbejdspladser.

Flere danske videregående uddannelsesinstitutioner har allerede veludbyggede

aktiviteter i udlandet. Alene eller sammen med lokale institutioner udbydes hele uddannelser eller dele af uddannelser med attraktive mobilitetsspor for både danske og internationale studerende. Både universiteter, professionshøjskoler og erhvervsakademier er aktive her. Disse aktiviteter skal udbygges.

Status

Antallet af danske studerende, der rejser til udlandet, har været stigende. Antallet af studerende på studie- eller praktikophold i vækstlandene udgjorde i 2011 således 563 studerende, og der har været tale om en årlig stigning på 13 pct. de seneste 5 år. Hvor de danske studerende tidligere traditionelt er taget til USA, Canada, Australien og Storbritannien, når de er rejst til udlandet på studie- eller praktikophold, er der således en stigende tendens til, at det er ved at vende.

Et vigtigt aspekt i forhold til at styrke de internationale læringsmiljøer er, at de danske videregående uddannelsesinstitutioner etablerer varige og stadig dybere strategiske samarbejder med udenlandske partnere. Et element i sådanne strategiske samarbejder er fælles uddannelsesforløb, som leder til dobbelt og/eller fælles-grader med udenlandske uddannelsesinstitutioner, og som er medvirkende til, at den faglige integration mellem institutioner i Danmark og i udlandet styrkes. Fx. har universiteterne i dag omtrent 50 samarbejder om fælles uddannelsesforløb. Heraf er de 15

Erasmus Mundus kandidatuddannelser, og 3 er Erasmus Mundus Joint Doctorates.

I 2008-2009 blev der afsat 11,6 mio. kr. til etablering og markedsføring af fælles uddannelsesforløb (de såkaldte fællesuddannelser og parallelforløb) på erhvervsakademierne og professionshøjskolerne. Midlerne har bidraget til opbygningen af internationale læringsmiljøer på uddannelsesinstitutionerne gennem etablering af samarbejdsaftaler i form af parallelforløb med udenlandske institutioner.

Flere uddannelsesinstitutioner er engagerede i egentlig systemeksport, det vil sige salg af danske uddannelser, uddannelsesprincipper og uddannelsesledelse til lande, der efterspørger disse tjenesteydelser som led i opbygningen af deres nationale uddannelsessystemer. Det finder bl.a. sted i Kina, Vietnam og Saudi-Arabien og kan være medvirkende til at skabe arbejdspladser og vækst langt ud over uddannelsesinstitutionernes egne rammer.

Målepunkt 3

Flere samarbejder om dobbelt/fællesgrader med udenlandske institutioner

- I dag indgår de fleste danske uddannelsesinstitutioner som minimum i ét samarbejde om dobbelt og/eller fællesgrader med udenlandske uddannelsesinstitutioner. Samtidig har institutionerne omtrent 50 samarbejder om fælles uddannelsesforløb, der har potentiale til at udvikle sig til et samarbejde

om en hel uddannelsesgrad. I 2020 skal andelen af samarbejder om dobbelt og/eller fællesgrader mellem udenlandske og danske uddannelsesinstitutioner være øget med 20 pct. i forhold til 2012 – målt på sektorniveau.

Initiativer

2.1 Flere undervisere på de videregående uddannelser bør tage på udlandsophold

Udlandsophold for undervisere kan udgøre en gevinst for både undviserne og institutionerne ved at give faglig inspiration og udbygge undvisernes faglige såvel som sproglige kompetencer. Samtidig kan undvisere inspirere de studerende til selv at tage ud ved at synliggøre de positive faglige input, som kan opnås gennem et udlandsophold.

Antallet af undvisere, der tager på udlandsophold via Erasmus-programmet, har de seneste fem år ligget nogenlunde stabilt på omkring 300-350 om året, men er dog steget i 2012 til omkring 400. I den tilsvarende femårsperiode har der været en stigning på 66 pct. i antallet af studerende, der tager på et studie- eller praktikophold gennem Erasmus-programmet. Hvert år bliver en del af de midler, der er reserveret til Danmark med henblik på undvisernes mobilitet, derfor sendt retur.

Uddannelsesinstitutionerne bør fremme, at de ansatte undvisere tager på udlandsophold af kortere eller længere varighed ved udenlandske institutioner. Uddannelsesministeriet opfordrer institutionerne til at styrke mulighederne for udlandsophold for ph.d.-studerende, adjunkter og postdoc-studerende, samt lægge vægt på internationale erfaringer i forhold til lektorkvalificeringen. Derudover bør institutionerne i højere grad anerkende vigtigheden af udlandsophold i forbindelse med udvikling af kompetenceplaner mm. Endelig bør institutionerne sikre, at undviserne ydes den nødvendige hjælp i forbindelse med ansøgningsprocesser om udlandsophold og løsning af praktiske udfordringer. Undvisere, der tidligere har været på udlandsophold, kan i

Undervisermobilitet ved University College Syddanmark

Professionshøjskolen UC Syddanmark satser målrettet på at komme med i så mange internationale udviklingsprojekter som muligt under forskellige programmer. Hvert år involveres mellem 60 og 80 undvisere i 30-35 internationale projekter, hvilket indebærer, at undviserne rejser ud til partnerinstitutionerne for at deltage i internationale faglige netværk, i projektmøder eller på trænings- eller undervisningsophold. En nyligt gennemført evaluering af de internationale projekters betydning for professionshøjskolen viser entydigt, at deltagelse i internationalt projektarbejde bidrager med viden, inspiration og erfaringer, som kan omsættes i den daglige undervisning og dermed være med til at skabe internationale studiemiljøer.

denne forbindelse med fordel opfordres til at dele deres erfaringer herom med kollegaer, der overvejer et udlandsophold.

De videnskabeligt ansatte medarbejdere på institutionerne har desuden ofte et solidt personligt netværk etableret via forskningsaktiviteter. Uddannelsesinstitutionerne kan i højere grad søge at løfte disse kontakter til også at omfatte et formaliseret uddannelsesmæssigt samarbejde.

Uddannelsesministeriet vil for at understøtte denne proces i dialog med sektoren udarbejde et katalog med best-practice eksempler.

2.2 Kvaliteten af uddannelser og kurser udbudt på engelsk skal være på niveau med dansksprogede uddannelser

Udbud af uddannelser på engelsk er en vigtig dimension i internationaliseringen af de videregående uddannelser. Uddannelsesinstitutionerne opfordres til at sikre, at uddannelser og kurser udbudt med engelsksproget undervisning skal have høj kvalitet.

Institutionerne opfordres herunder til fortsat at have fokus på undervisernes engelsksprogede kompetencer med henblik på at sikre kvaliteten af den engelsksprogede undervisning. Det gælder både på ordinære videregående uddannelser og i efter- og videreuddannelsessystemet.

2.3 Uddannelsesministeriet vil igangsætte en undersøgelse af, hvordan anvendelsen af IKT-støttet fjernundervisning på uddannelsesinstitutionerne kan styrkes

Stærkere internationale studiemiljøer skal understøttes af webstudier, projektbase-ret undervisning og sparring på tværs af grænser. Det kan gøres ved en kombination af IKT-baseret læring og læringsrum, hvor de studerende via nettet har kontakt med studerende og miljøer andre steder i verden.

Uddannelsesinstitutionerne tilskyndes til i øget udstrækning at anvende IKT-baseret læring fx. gennem deltagelse i internationale projekter og ved at etablere flere tværfaglige grupper fx. via eksisterende uddannelses-samarbejder, hvor uddannelsesforløb, vejledning eller gæsteundervisning sammentænkes med den udenlandske institution og er muliggjort ved hjælp af teknologiske løsninger og distancelæring. Flere e-læringsteknologier kan muliggøre virtuel vejledning, der kan fungere som bindeled mellem praktik og teori og kan virke for, at studerende fra hele verden bidrager til den fælles videnskabelse gennem online diskussioner, øvelsesarbejde og bedømmelser.

Flere attraktive engelsksprogede onlinekurser er allerede udviklet på de videregående uddannelsesinstitutioner, men en udbygning af IKT-støttet fjernundervisning kan også give institutionerne flere muligheder

på online-undervisningsmarkedet, som vokser i mange dele af verdenen og benyttes af flere millioner studerende. I eksportøjemed er de oplagte områder at udforske, og ved at udnytte de digitale muligheder kan flere uddannelser af høj kvalitet gøres tilgængelige for en bredere skare af studerende. Det er vigtigt, at de studerende lærer lige så meget online, som de ville gøre bag murene til de videregående uddannelsesinstitutioner.

E-læring er en fleksibel undervisningsform både til kurser, hele uddannelser og efter- og videreuddannelse, men det kræver markedsføring over for potentielle studerende, så længe erfaringen med rene IKT-støttede læringsforløb er begrænset. Fjernforløb og mere IKT-baseret læring kan kræve relativ lang udviklingstid, og der kan være behov for tilstedeværelse af pædagogisk, organisatorisk og teknologisk ekspertise samt vilje til at investere i nye teknologier og understøttelse af forskellige IKT-redskaber. Planlægning af IKT-baseret læring er kompleks, infrastrukturen skal fungere, og der skal være en IKT-drift, som kan understøtte forløbene.

Uddannelsesministeriet vil igangsætte et særskilt arbejde, der skal støtte op om en styrkelse af IKT-støttet fjernundervisning på institutionerne.

Københavns Universitet og Danmarks Tekniske Universitet udbyder MOOC-kurser

Fra juni 2013 vil Københavns Universitet og Danmarks Tekniske Universitet udbyde gratis online undervisning via Coursera – en platform etableret på Stanford Universitet i 2011, hvor over 62 universiteter udbyder Massive Open Online Courses (MOOCs). De danske kurser vil blandt andet fokusere på Søren Kirkegaard, skandinavisk film og tv, diabetes, ny nordisk diæt o.l. Hermed introduceres danske universiteter, undervisning og forskning for de mere end 2,5 millioner Coursera-brugere fra hele verden.

Det Kgl. Danske Musikkonservatorium – Distance learning-projekt

Konservatoriet arbejder for at styrke uddannelsernes internationale dimension gennem Distance Learning-projektet, som især udvikles med henblik på at etablere mere forpligtende og nytænkende samarbejdsprojekter på trods af stor geografisk afstand. De nye teknologiske muligheder giver konservatoriet adgang til et tæt samarbejde med nye samarbejdspartnere, der har tilsvarende fokus og mål om at kunne være på forkant med udviklingen af musikuddannelse på højeste niveau. Distance Learning-projektet forbinder kunstformidling, uddannelse, pædagogik og videnskabelig forskning på nye og unikke måder.

Som en del af distance learning-projektet har konservatoriet gennemført flere masterclasssessions med bl.a. Manhattan School of Music, Eastmann School of Music, Cleveland Institute of Music, Sidney Conservatory of Music og Shanghai Conservatory of Music.

2.4 Samarbejdet med vækstlandene skal styrkes gennem innovationscentrene

Innovationscentrene er med til at sikre Uddannelsesministeriets lokale tilstedeværelse i verdens førende forsknings-, uddannelses- og innovationsmiljøer og har til formål at tiltrække ny viden, talent og investeringer samt omsætte viden til

Top Talent i Kina og Brasilien

Innovationscentrene i Shanghai og São Paulo er gået sammen med Uddannelsesministeriet, universiteterne og danske virksomheder om at skabe et målrettet program for markedsføring af dansk videregående uddannelse og danske karriereveje over for talentfulde unge studerende i Kina og Brasilien.

Projektet, der har til sigte at øge synligheden af danske universiteter og virksomheder i de store vækstlande og lette rekrutteringen af talenter, går nye veje gennem online medier og ved en række fysiske kampagner på udvalgte universiteter i både Kina og Brasilien, hvor danske universiteter og virksomheder får mulighed for at skabe direkte kontakt til talentfulde studerende og præsentere uddannelses- og jobtilbud, karriereprogrammer mv. I Kina, hvor Top Talent har kørt et par år, er Arkitektskolen Aarhus og Designskolen Kolding også gået med i projektet i 2013.

Samarbejdet mellem innovationscentrene, universiteterne og danske virksomheder har vist sig at være en unik måde samlet at præsentere danske styrkeområder over for den stigende talentmasse, der findes på det kinesiske og brasilianske marked for videregående uddannelse.

vækst. Den stærke tilstedeværelse i blandt andet vækstlandene vil være med til at styrke det mellemstatslige samarbejde til gavn for internationaliseringen af de videregående uddannelser.

De danske uddannelsesinstitutioner tilskyndes til i højere grad at søge samarbejde med danske virksomheder og innovationscentrene med henblik på at skabe kontakt og muliggøre samarbejde med uddannelsesinstitutioner og virksomheder i vækstlandene. Det vil tilføre essentiel viden og kompetence til Danmark, skabe øget mobilitet mellem landene og bedre rammer, som er nødvendige for at styrke danske forsknings- og uddannelsesinstitutioner i konkurrencen om en større andel af vækstlandenes investeringer og udvikling.

De danske innovationscentre kan bidrage med facilitering af indgåelse af partnerskabs- og udvekslingsaftaler mellem danske videregående uddannelsesinstitutioner og udenlandske institutioner i centrenes lokalområder, som ellers kan være svære at nå uden lokalkendskab og fysisk tilstedeværelse.

Regeringen har på finansloven for 2013 styrket bevillingen til innovationscentre med henblik på videreførelse af eksisterende innovationscentre og oprettelse af nye innovationscentre. I alt bevilliges innovationscentrene 24,6 mio. kr. i 2013 og 2014. Uddannelsesministeriet har i samarbejde med Udenrigsministeriet etableret inno-

vationscentre i Silicon Valley, Shanghai og München. I 2013 vil yderligere tre innovationscentre blive etableret i henholdsvis Seoul, São Paulo og New Delhi/Bangalore.

Uddannelsesministeriet har indgået mellemstatslige samarbejdsaftaler om forskning og innovation med Brasilien, Indien, Israel, Japan, Kina, Sydkorea og USA, mens den hidtidige indsats på uddannelsesområdet primært har været koncentreret om Kina. Det har blandt andet ført til etableringen af det dansk-kinesiske universitetscenter i Beijing, the Sino-Danish Centre for Education and Research (SDC), som er et samarbejde mellem de otte danske universiteter, Uddannelsesministeriet og det kinesiske universitet UCAS i Beijing. Centeret udbyder fire dansk-kinesiske kandidatuddannelser, der optog de første 100 kandidatstuderende i 2012, heraf 44 danske studerende.

2.5 Udviklingen af Det Danske Universitetscenter i Beijing skal fortsætte

Sino-Danish Centre for Education and Research (SDC) i Beijing er et fælles dansk-kinesisk universitetscenter etableret i samarbejde mellem de otte danske universiteter, Uddannelsesministeriet, Chinese Academy of Sciences (CAS) og University of Chinese Academy of Sciences (UCAS).

Universitetscenteret danner ramme om dansk-kinesisk forskningssamarbejde,

uddannelse af ph.d.-studerende og kandidatuddannelser. Det overordnede formål med initiativet er at fremme og styrke forsknings- og uddannelsessamarbejdet mellem Danmark og Kina og at føre danske og kinesiske forskningsmæssige styrkepositioner sammen. Ligeledes skal universitetscenteret lette rekrutteringen af dygtige kinesiske forskere og studerende til danske virksomheder og videncenter.

I september 2012 blev fire nye, fælles kandidatuddannelser igangsat på SDC og i 2013 forventes opstart af yderligere tre kandidatuddannelser.

Uddannelsesministeriet vil i tæt samarbejde med de danske universiteter fremadrettet arbejde for at videreudvikle universitetscenteret, så det i stadig større grad kan danne ramme om forsknings- og uddannelsessamarbejde mellem Danmark og Kina. Det er målet, at SDC, når aktiviteterne er fuldt indfasede, skal have 100 forskere, 75 ph.d.-studerende og 300-400 kandidatstuderende, heraf halvdelen fra Danmark og halvdelen fra Kina.

2.6 Der skal sikres størst mulig dansk deltagelse i de europæiske og nordiske uddannelsesprogrammer

Uddannelsesinstitutionernes deltagelse i projekter eller netværk kan give merværdi i form af kvalitetsudvikling via erfaringsudveksling med internationale partnere i projekterne og vidensudvikling. Både i regi af Nordisk Ministerråd og i regi af EU findes en række støtteordninger til international mobilitet og samarbejde mellem videregående uddannelsesinstitutioner.

De fleste midler i EU's uddannelsesprogrammer uddeles decentralt via nationale kontorer. Dette gælder fx. Erasmus-programmet. Igennem de sidste år har Danmark måtte sende uforbrugte midler retur til EU på Erasmus-programmets mobilitetsdel. En af årsagerne er, at en vis andel af studerende springer fra deres ophold i sidste øjeblik, og derfor ikke efterlader institutionerne mulighed for at finde andre studerende, der kan overtage pladsen.

For at øge forbruget af Erasmus-midler er der i 2013 indført en hjemmel i finansloven, der giver mulighed for at foretage en overbooking af Erasmus-mobilitetsmidlerne. Dette vil tillade institutionerne at love flere stipendier bort, og der-med indkalkulere et vist frafald. Uddannelsesinstitutionerne opfordres til at gøre brug af denne hjemmel og til yderligere at optimere denne indsats ved også at påtage sig en vis økonomisk risiko og overbooke deres tildelte Erasmus-midler.

Udover øget dobbeltbooking vil sikre en bedre udnyttelse af de danske Erasmus-midler, vil det også sikre, at Danmark fremadrettet får flere Erasmus-midler til rådighed, idet de bl.a. tildeles på baggrund af princippet om "past performance".

Omkring 10 pct af midlerne i EU's uddannelsesprogram skal ansøges centralt hos EU-Kommissionen. Årligt drejer det sig om ca. 680 mio. kr. De danske uddannelsesinstitutioner og organisationer henter i denne sammenhæng færre projektmidler hjem end fx. Finland og Holland – lande som vi normalt sammenligner os med. Der er derfor et potentiale for at øge den danske hjemtagelse af midler fra de europæiske uddannelsesprogrammer.

I 2014 træder EU's nye uddannelsesprogram i kraft. Der opereres på nuværende tidspunkt med, at det nationale kontor skal have en rolle i forhold til information og rådgivning om projekter, der skal søges centralt hos EU-Kommissionen. Konkret vil det betyde, at det nationale kontor vil afholde informationsmøder, erfaringsudvekslingsseminarer samt skriveseminarer. Endvidere vil det indebære rådgivning pr telefon eller mail af potentielle ansøgere. Dette vil medvirke til en øget dansk deltagelse i programmerne.

2.7 Institutionerne bør udbygge anvendelsen af strategiske partnerskaber

De danske uddannelsesinstitutioner skal styrke både etablerede og nye partnerskaber, herunder udvikle flere dobbelt- og fællesgrader på bachelor-, kandidat- og ph.d.-niveau, hvor der indgår veltilrettelagte mobilitetsspor, som er attraktive og nemt tilgængelige for danske studerende. Strategiske samarbejdsaftaler mellem danske og internationale uddannelsesinstitutioner er vigtige for at udvikle og fremtidssikre kvaliteten af de danske institutioner og uddannelserne samt styrke institutionernes internationale profil og attraktivitet.

De lovmæssige rammer for internationalt samarbejde for universiteterne er i de seneste år blevet udvidet betragteligt. Det gælder bl.a. i forhold til professionshøjskoler og erhvervsakademiers muligheder for

at etablere fælles uddannelser og uddannelsesforløb, som både bredt og dybt styrker kvaliteten og internationaliseringen af det danske og udenlandske uddannelsesmiljø – til gavn for både de studerende, undervisere og forskere.

Flere danske videregående uddannelsesinstitutioner prioriterer et strategisk uddannelses- og forskningssamarbejde med en enkel eller flere partnerinstitutioner af høj kvalitet. Det konsoliderede samarbejde med solide, internationale samarbejdspartnere inden for en række uddannelsesmæssige aspekter prioriteres ofte frem for en bred vifte af løse internationale samarbejdspartnere, der ikke udvikler institutionens uddannelser og relationer i samme grad.

Uddannelsesministeriet vil understøtte institutionernes indsats ved at igangsætte en undersøgelse af udbredelsen af fælles- og dobbeltgrader, samt udfordringerne og mulighederne forbundet med denne type af uddannelsessamarbejde, som beskrevet i initiativ 1.4.

Maritimt samarbejde med Brasilien

Maritime Education and Training Centre Frederikshavn (MARTEC) og Svendborg International Maritime Academy (SIMAC) planlægger et udvidet strategisk samarbejde med brasilianske maritime institutioner med mobilitetsspor for studerende, undervisere og instruktører. Samarbejdet inkluderer faglig og kulturel udveksling samt introduktion til relevante erhvervspartnerne, gennem korte intensive udviklings- og læringsforløb for begge parter i en 1:1 ordning. Start 2. kvartal 2013.

2.8 Regler for uddannelsessamarbejde og udbud af uddannelser i udlandet for Uddannelsesministeriets institutioner skal harmoniseres og optimeres

I dag er reglerne for at udbyde fælles uddannelser med en udenlandsk partner og reglerne for udbud af hele uddannelser i udlandet forskellige for universiteterne og

de øvrige videregående uddannelsesinstitutioner. For at skabe bedre sammenhæng i det videregående uddannelsessystem skal institutionerne have optimale og sammenlignelige muligheder for deres aktiviteter i udlandet.

Uddannelsesministeriet vil derfor gå i dialog med institutionerne om, hvordan der kan skabes de rette rammer for udbud af uddannelser i udlandet.

2.9 Institutionernes udbud af uddannelser og uddannelsesforløb i udlandet – enten som eneudbydere eller med partnerinstitution(er) – bør udvides

Danmark skal styrke sin eksport af videregående uddannelser og viden om videregående uddannelser.

Danske institutioners uddannelsesudbud i udlandet kan enten foregå som uddannelsessamarbejder eller som ren indtægtsdækket virksomhed, der kan bidrage med eksportindtægter til Danmark. Alle typer af aktiviteter kan ses som et led i udbredelsen af danske netværk til langsigtet gavn for samarbejde om handel og innovation mellem Danmark og det pågældende land. I alle tilfælde er det en forudsætning, at den danske institution agerer, så det understøtter de danske videregående uddannelsers renommé for høj kvalitet.

2.10 Der bør være styrket rekruttering af internationale eksterne lektorer

Flere uddannelsesinstitutioner benytter sig allerede i dag af udenlandske deltidsansatte eksterne lektorer ansat i danske og internationale virksomheder i Danmark.

Professionshøjskolen UC Sjælland eksporterer dansk uddannelseskoncept

Professionshøjskolen UC Sjælland udbyder efteruddannelsesprogrammer til pædagogisk og sundhedsfagligt personale i vietnamesiske børneinstitutioner, og giver samtidig danske virksomheder i Vietnam mulighed for at indgå i bæredygtige CSR-initiativer. UC Sjælland kører parallelt med dette et efteruddannelses- og curriculumudviklingssamarbejde (på læreruddannelsen) med Vietnams Ministry of Education and Training (MOET) og National University of Art Education.

VIA University Colleges kursusudvikling med kinesiske partnere

På baggrund af et samarbejde mellem VIA University College og flere kinesiske videregående uddannelsesinstitutioner, bl.a. Changzhou Institute of Technology og Sichuan University om bygningsingeniør- og arkitektuddannelserne, er der udviklet fælles uddannelsesforløb, som leder til en dobbeltgrad, hvor der udstedes både et dansk og kinesisk diplom til de kinesiske studerende. Dette samarbejde har ledt til øget kinesisk efterspørgsel på korte kurser, som VIA leverer til den kinesiske institution.

Disse eksterne lektorer medvirker til, at der skabes et internationalt læringsmiljø med fokus på erfaringer fra erhvervslivets virkelighed i en global konkurrencesituation. Uddannelsesministeriet vil indlede drøftelser med uddannelsesinstitutionerne om, hvordan denne rekruttering kan styrkes yderligere.

2.11 Der skal være bedre muligheder for at opfylde kravet om "Dansk A" for dansktalende ansøgere med en international eller udenlandsk gymnasial eksamen

Til alle dansksprogede bacheloruddannelser på universiteterne og enkelte uddannelser på professionshøjskolerne skal alle ansøgere opfylde det specifikke adgangskrav Dansk A, uagtet om den adgangsgivende eksamen er en dansk gymnasial eksamen, fx. studentereksamen, en udenlandsk eller en international eksamen, fx. en International Baccalaureate (IB). I praksis kan ansøgere optages, hvis det af uddannelsesinstitutionerne vurderes, at ansøger har kvalifikationer, der kan side-stilles med Dansk A og har tilstrækkelige danskkundskaber.

Uddannelsesministeriet vil gå i dialog med uddannelsesinstitutionerne med henblik på at få belyst institutionernes praksis vedrørende opfyldelsen af det specifikke adgangskrav Dansk A for ansøgere med en international eller udenlandsk gymnasial

eksamen. Sigtet er at få en fælles, generel forståelse af kravet om Dansk A for at løse eventuelle problemstillinger og sikre en ensartet faglig vurdering af internationale og udenlandske kvalifikationer. Der er behov for at afdække nuværende praksis sammen med institutionerne og undersøge nærmere, hvordan man bedst understøtter internationale og udenlandske adgangsgivende kvalifikationer i relation til adgangskravet om Dansk A.

Samtidig vil Uddannelsesministeriet i samarbejde med Ministeriet for Børn og Undervisning arbejde for, at alle danske statsborgere med et udenlandsk eller internationalt adgangsgrundlag får mulighed for at tage en specifik sprogsprøve i dansk (svarende til Studieprøven) med henblik på at kunne dokumentere tilstrækkelige sproglige danskkundskaber til optagelse på en dansksproget bacheloruddannelse.

På nuværende tidspunkt er det primært udenlandske ansøgere, herboende ansøgere eller danske statsborgere over 18 år, der har haft langvarigt ophold i udlandet, der har mulighed for at tage Studieprøven i dansk, idet det kun er i relation til optagelse af udenlandske ansøgere eller ansøgere med et udenlandsk adgangsgrundlag, der er omfattet af § 2 og 2 a i lov om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl., at de videregående uddannelsesinstitutioner kan beslutte, at kravet om Dansk A eller dokumentation for tilsvarende danskkundskaber, kan erstattes af Studieprøven i dansk.

Udvidelsen af muligheden for at tage en specifik sprooprøve i danske svarende til Studieprøven i dansk vil lette indgangen til optagelsessystemet til de videregående uddannelser for danske unge, som taler dansk, som kommer med en udenlandsk eller international adgangsgivende eksamen, og som gerne vil læse videre i Danmark med deres internationale baggrund.

Opsummering

Regeringen vil:

- arbejde for, at flere undervisere tager på udlandsophold
- arbejde for, at kvaliteten af uddannelser er på niveau med dansksprogede uddannelser udbudt på engelsk
- arbejde for at styrke IKT-støttet fjernundervisning
- arbejde for at styrke samarbejdet med vækstlandene gennem innovationscentrene
- arbejde for at videreudvikle Det Danske Universitetscenter i Beijing
- arbejde for at sikre størst mulig dansk deltagelse i de europæiske og nordiske uddannelsesprogrammer
- arbejde for at udbygge anvendelse af strategiske partnerskaber og udbud af hele uddannelser og uddannelsesforløb i udlandet
- harmonisere og optimere reglerne for uddannelsessamarbejde
- arbejde for at udbud af uddannelser i udlandet udvides
- arbejde for styrket rekruttering af udenlandske eksterne lektorer fra erhvervslivet
- sikre bedre muligheder for at opfylde kravet om "Dansk A" for ansøgere med en international eller udenlandsk gymnasial eksamen.

Målsætning 3

De studerende skal have styrkede fremmedsprogskompetencer

Strategiske mål

Flere danske studerende skal beherske mindst to fremmedsprog. Rigtig mange danskere taler et godt engelsk, og engelsk er det mest efterspurgte fremmedsprog på arbejdsmarkedet.

Men flere undersøgelser viser, at danske virksomheder i stigende grad efterspørger medarbejdere, der behersker andre fremmedsprog end engelsk. Mange studerende har i tillæg til engelsk haft andre fremmedsprog i skolen og gymnasiet. Disse sprogfærdigheder må ikke gå tabt eller blive forældede, fordi de ikke bliver brugt og vedligeholdt på de videregående uddannelser. Derfor skal flere studerende på de videregående uddannelser have mulighed for og motiveres til at vedligeholde og styrke deres kompetencer inden for andre fremmedsprog end engelsk.

Offentlige og private virksomheder og institutioner vil fremover fortsat have behov for ansatte med stærke sprogkompetencer.

I nogle virksomheder og funktioner er der brug for specialister med kernefaglighed inden for et eller flere sprog til tolke- og translatoropgaver, mens der andre steder er behov for ansatte, som er fortrolige med fagterminologien på et fremmedsprog, som et supplement til deres kernefaglighed – også kaldet dobbeltkompetencer. Det kan eksempelvis være ingeniøren, der ingeniørfagligt kan begå sig på tysk, fransk eller spansk eller på et sprog, der tales i et af vækstlandene.

Det er derfor vigtigt, at både studerende, der studerer fremmedsprog som hovedfag, og studerende, der i tillæg til deres fagprofil ønsker styrkede sprogkompetencer, har adgang til stærke sprogmiljøer på uddannelsesinstitutioner i Danmark og udlandet og til udlandspraktik.

I dag har særligt kultursprogfagene i europæiske sprog en alt for høj frafaldsprocent og en beskæftigelsesfrekvens under gennemsnittet. Derfor skal det sikres, at sproguddannelserne på de videregående

uddannelser i højere grad end i dag modsvarer arbejdsmarkedets behov. Det skal blandt andet ske gennem en styrket dialog med aftager-siden, gennem aftagerpaneler og gennem dimittendanalyser for herigennem at styrke kvaliteten og relevansen af uddannelserne.

Status

En arbejdsgruppe kom i juni 2011 med et sæt anbefalinger til, hvordan fremmedsprogsområdet kan løftes i Danmark.⁵ Rapporten beskriver en række udfordringer for fremmedsprogsuddannelse. Danskernes generelle sprogkompetencer er dalende, interessen for uddannelse i de europæiske sprogfag falder, og færre studerende end tidligere læser tekster på andre fremmedsprog end engelsk på uddannelserne. Arbejdsgruppen understregede også vigtigheden af en solid sprogindsats i grundskole og gymnasiet, så fødekæden til sproguddannelserne på de videregående uddannelser sikres.

Den nyligt indgåede politiske aftale om et fagligt løft af folkeskolen (folkeskolereformen) styrker fremmedsprogsundervisningen markant, idet sprogundervisningen rykker to år frem, således at eleverne får engelsk allerede fra 1. klasse og tysk eller fransk fra 5. klasse. Der vil desuden fortsat være mulighed for at vælge et tredje fremmedsprog som valgfag.

På gymnasieområdet arbejdes der målrettet på at styrke de kommende studenters internationale kompetencer, og at nytænke fremmedsprogsundervisningen, så flere elever bliver interesserede i sprog, kultur og internationale muligheder. Der er som led heri blandt andet etableret forsøg med kinesisk som fortsættersprog, kinesisk områdestudie og portugisisk.

Kultursprogfagene på universiteterne har en frafaldsprocent på op mod 60 pct. og en beskæftigelsesfrekvens, der over en årrække har ligget under den gennemsnitlige beskæftigelsesfrekvens for kandidater. Studenter tilgangen til de europæiske kultursprogfag har været faldende i perioden 2001-2011, mens der har været en stigende interesse for sprogfag som arabisk og kinesisk. Erhvervsprogfagene ligger beskæftigelsesmæssigt godt med beskæftigelsesfrekvenser over gennemsnittet.⁶

Målepunkt 4

Fleere danske studerende på korte ophold i ikke-engelsktalende europæiske lande:

- I 2011 var 2.167 danske studerende på studie- eller praktikophold i ikke-engelsktalende europæiske lande. Mod 2020 skal antallet af danske studerende på studie- eller praktikophold i de danske nabolande, stige med minimum 15 pct. om året.

⁵ **Sprog er nøglen til verden** – Anbefalinger fra arbejdsgruppen for uddannelse i fremmedsprog, juni 2011.

⁶ **Kilde** Uddannelsesministeriet på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Initiativer

3.1 En fremmedsprogprofil skal fremgå af eksamensbeviset

Studerende fra ikke-sproguddannelser, der har gjort en særlig indsats for at tilegne sig fremmedsprogskompetencer i andre sprog end engelsk i løbet af deres studium, skal have mulighed for at få officiel anerkendelse heraf på eksamensbeviset.

Flere universiteter har indført fremmedsprogstilbud til studerende, hvis kernefagområde ikke er fremmedsprog. De studerende vedligeholder og styrker hermed deres fremmedsprogskompetencer fra gymnasiet. Der er fx. forsøg med særlige sprogprofiler, hvor studerende får ekstra vejledning i at læse originaltekster på fremmedsprog som led i deres studier eller

Bachelorgrad med særlig sprogprofil på Roskilde Universitet

Roskilde Universitet tilbyder nye studerende på de humanistiske og samfundsvidenskabelige basisuddannelser vejledning i at tilegne og analysere viden, der er skrevet på engelsk samt tysk eller fransk og til at arbejde med faglige problemstillinger fra disse sprogområder. Profilerne sigter især mod at understøtte de studerende i tysk eller fransk, men engelsk er også en del af alle profilerne. De studerende vedligeholder og styrker hermed deres fremmedsprogskompetencer fra gymnasiet.

fremmedsprogstilbud, som ligger uden for studerendes almindelige studieprogram.

Initiativer som disse skal understøttes og udbredes, og de studerendes indsats inden for fremmedsprog skal synliggøres ved at udnytte og udvide mulighederne for at anføre særlige sprogprofiler, gennemførte (beståede) sprogkurser og lignende på eksamensbeviset og/eller det medfølgende Diploma Supplement.

3.2 Institutionerne bør styrke indsatsen for at fremme studerendes kompetencer i både engelsk og andre fremmedsprog

Der er mange eksempler på, at universiteterne styrker indsatsen for at give flere studerende på de videregående uddannelser mulighed for at vedligeholde og styrke deres kompetencer inden for engelsk samt andre fremmedsprog.

Disse initiativer skal fastholdes og udvikles yderligere. På et årligt møde mellem institutionerne og uddannelsesministeren skal indsatserne drøftes, så institutionerne drager nytte af hinandens erfaringer og til en vis grad koordinerer disse tilbud til ikke-sprogstuderende.

For studerende, der ikke studerer et fremmedsprog, er et praktikophold i udlandet en enestående mulighed for at erhverve sig dobbeltkompetencer, idet den studerende

både varetager et studierelevant arbejde samtidig med, at arbejds sproget er et andet end dansk. Derfor skal flere studerende, der ikke har sprog som hovedfag på praktikophold i ikke-engelsksprogede lande for herigennem at høste arbejdserfaring, relevant fagsproglig opkvalificering og kulturel indsigt. Tilsvarende bidrager studieophold i ikke-engelsktalende lande blandt studerende, der ikke studerer et fremmedsprog, til at fremme sprogkompetencer i andre sprog end engelsk blandt de danske studerende.

For studerende, der har et fremmedsprog som hovedfag eller linjefag bør et udlandsophold indgå som en naturlig del af studiet.

3.3 Der skal være en opfølgning på læreruddannelsens udbud af linjefag i sprog

Regeringen har med den politiske aftale om en reform af læreruddannelsen, udmøntet i ny bekendtgørelse i marts 2013, lagt op til en styrkelse af uddannelsen til sproglærer i folkeskolen, blandt andet med forbedrede muligheder for samarbejde med universiteter om sprogfag, mulighed for at uddanne sig til tresproglærer samt bedre muligheder for at tage på udlandsophold som led i uddannelsen uden forsinkelser.

I dag udbydes engelsk som linjefag 16 steder i landet, tysk udbydes ti steder, og fransk udbydes to steder (begge København).

Med reformen skærpes forventningen til, at professionshøjskolerne lever op til deres forsyningspligt. Professionshøjskolerne skal årligt gøre status for læreruddannelsernes udbud og de studerendes valg af undervisningsfag. Hvis der efter ministerens vurdering ikke sker den nødvendige udvikling i forhold til folkeskolens behov, herunder i forhold til sprogfagene, bemyndiges ministeren til at pålægge professionshøjskolerne at udvikle og implementere konkrete initiativer, som vil sikre dette.

Institutioners samarbejde om sprogundervisning

Universiteter og professionshøjskoler samarbejder i stigende grad om bedre og bredere udbud af sprogundervisning. Aarhus Universitet og Professionshøjskolen VIA arbejder på en plan for styrket samarbejde om undervisningen i fransk, og Roskilde Universitet og Professionshøjskolen UCC samarbejder om at styrke tyskfaget i forhold til den nye læreruddannelse.

Også universiteterne imellem arbejdes der for at bevare sproguddannelser af høj kvalitet. Et eksempel er Københavns Universitet og Copenhagen Business School, der i stedet for at opretholde små isolerede sprogmiljøer, har intensiveret samarbejdet for at bibeholde et højt undervisnings- og forskningsniveau. De to universiteter arbejder på at etablere en fælles uddannelse for fransk, spansk og tysk, målrettet beskæftigelse i organisationer og afdelinger i det private erhvervsliv, herunder især de små og mellemstore virksomheder.

3.4 Der gennemføres en undersøgelse af tolke- og translatørområdet

EU-institutionerne og offentlige myndigheder i Danmark melder om rekrutteringsvanskeligheder på tolke- og translatørområdet. Uddannelsesministeriet igangsætter en undersøgelse af aftagernes behov for tolke og translatører, herunder EU-institutionernes behov. Undersøgelsen vil desuden kortlægge det danske udbud af uddannelser på tolke- og translatørområdet med henblik på at styrke sammenhængen mellem udbud og efterspørgsel på tolke- og translatørområdet.

3.5 Der foretages en årlig opgørelse over udvikling i optag, gennemførelsesprocent og beskæftigelsesfrekvens på sproguddannelser

Akkrediteringsafgørelser har de senere år vist kvalitetsudfordringer samt høje frafald på universiteternes fremmedsprogsuddannelser.

Med henblik på at følge udviklingen nøje vil Uddannelsesministeriet årligt offentliggøre en oversigt over udviklingen på de videregående uddannelsers sproguddannelser i forhold til optag, gennemførelsesprocent, beskæftigelsesfrekvens mv. Desuden igangsætter Uddannelsesministeriet en ekstern analyse af frafalds- og kvalitetsudfordringer på fremmedsprogsuddannelserne.

De tilvejebragte data skal anvendes i arbejdet med at styrke kvaliteten og relevansen af sproguddannelserne og vil blandt andet indgå som et fast punkt på det årlige møde om sprogområdet og fremmedsprogsuddannelserne (forslag 3.8), hvor uddannelsesinstitutionerne med udgangspunkt i data skal redegøre for, hvordan institutionerne arbejder med at styrke og udvikle sproguddannelserne.

3.6 Dansk medlemskab af European Center for Modern Languages under Europarådet

Uddannelsesministeren og børne- og undervisningsministeren har meldt Danmark ind i European Centre for Modern Languages

Nedbringelse af frafald på sproguddannelser

På Aarhus Universitet har man gennemført et pilotprojekt for at reducere frafaldet på sproguddannelserne. Sprogstuderende på bachelorniveau er blevet tilbudt særlige typer gruppearbejde i tilknytning til en række udbudte undervisningsforløb på første semester. Ideen med projektet har bl.a. været at øge de studerendes arbejdstid på studiet og styrke feedback og anden faglig vejledning af de studerende. Evalueringer af tiltaget viser entydigt, at de studerende har haft et stort læringsudbytte af instruktørundervisningen og oplevet markante faglige forbedringer.

(ECML) med effekt fra januar 2013. Som led i medlemskabet etableres der et nationalt kontaktpunkt i Danmark, som skal fremme brugen af ECMLs aktiviteter nationalt og varetage opgaver med at informere om ECML til nationale netværk og tilmelde danske deltagere til ECML's aktiviteter og workshops.

Kontaktpunktet skal opretholde det bredest mulige netværk på tværs af den danske uddannelsessektor, så det sikres, at både grundskole, ungdomsuddannelse og videregående uddannelse er bedst muligt repræsenteret og drager nytte af det fremmedsprogsfaglige samarbejde i regi af ECML.

Uddannelsesministeriet og Ministeriet for Børn og Undervisning har derfor opfordret til, at flere videregående uddannelsesinstitutioner går sammen om at byde ind på opgaven som nationalt kontaktpunkt. Det nationale kontaktpunkt etableres medio 2013.

Udveksling af sprogundervisere i Norden

Nordplus Videregående, som er Nordisk Ministerråds program for samarbejde inden for videregående uddannelse, har i 2012 støttet projektet "Nabosprog i Læreruddannelsen", som er ansøgt af UCC, Læreruddannelsen Zahle. Projektet omfatter udveksling af undervisere mellem en række nordiske læreruddannelsesinstitutioner og udvikling af undervisningsmaterialer. Hensigten er at styrke undervisningen i faget nabosprog og øge de lærerstuderendes "lyttekompetence".

ECML blev oprettet i 1994 som en institution under Europa-rådet. Centret har 31 medlemslande, som det støtter i indsatsen for at styrke fremmedsprogundervisningen. Som medlem af ECML har man adgang til centrets ekspertise og dets aktiviteter, ligesom centret støtter medlemslandene ved blandt andet at bidrage til at identificere den enkelte nations udfordringer i sprogundervisningen, sammenholde med internationale standarder, udveksle praksiserfaringer mellem landene samt udvikle og forbedre professionelle netværk. Det sker blandt andet gennem et årligt statusbesøg i medlemslandet.

3.7 Der bør være øget nordisk samarbejde om små sprogfag

Flere universiteter oplever udfordringer med at opretholde undervisning på flere af de små sprogfag grundet få studerende på disse uddannelser. Den samme udfordring eksisterer i de andre nordiske lande.

Uddannelsesministeriet har derfor taget initiativ til, at det i regi af det nordiske samarbejde undersøges, om der er mulighed for øget samarbejde og arbejdsdeling på tværs af de nordiske lande i udbuddet af små sprogfag for derved at sikre en optimering af ressourceudnyttelsen samt et bredt udbud af undervisning i mindre sprogfag i Norden som helhed.

3.8 Der skal være et årligt møde om sprogområdet og fremmedsproguddannelse

Der er fra mange sider blevet udtrykt behov for en national koordinering, som sigter på at understøtte og videndele om de mange initiativer, indsatser og faglige udviklingsprocesser, som præger fremmedsprogsområdet i disse år. Institutionerne arbejder på forskellige måder med fornyelse af deres sproguddannelser, med at styrke forskningen i fremmedsprogsdidaktik bl.a. ved at oprette ph.d.-stipendiater, med at skabe tydeligere karriereprofiler for sprogstuderende og flere universiteter og professionshøjskoler samarbejder om udbud af sproguddannelse for lærerstuderende og universitetsstuderende – fx. Aarhus Universitet og VIA University College.

For at bakke op om det forstærkede fokus på faglig fornyelse og løsning af kvalitets- og frafaldsproblematikkerne på fremmedsproguddannelser vil uddannelsesministeren samle rektorer og andre relevante ledere fra institutionerne til et årligt møde. Her skal sproguddannelsernes udvikling drøftes, der skal udveksles erfaringer fra institutionernes fremmedsprogsaktiviteter, fra de nationale og internationale samarbejder m.v. Det skal yderligere drøftes, hvordan det tværgående samarbejde mellem institutionerne bedst kan udvikles og forstærkes, og hvordan rekrutteringen til sproguddannelserne kan styrkes gennem reformer af indhold og kompetenceprofiler.

Udgangspunktet for det årlige møde vil være uddannelsesinstitutionernes skriftlige tilbagemeldinger på den årlige opgørelse over udviklingen i forhold til optag, gennemførelsesprocenter, beskæftigelsesfrekvenser mv. på sproguddannelserne (forslag 3.5).

Opsummering

Regeringen vil:

- arbejde for, at en fremmedsprogsprofil kan fremgå af eksamensbeviset
- arbejde for at fremme studerendes kompetencer i engelsk samt andre fremmedsprog
- følge op på læreruddannelsens udbud af linjefag i sprog
- gennemføre en undersøgelse af tolke- og translatorområdet
- årligt opgøre udviklingen i optag, gennemførelsesprocent og beskæftigelsesfrekvens på sproguddannelser og igangsætte en ekstern analyse af frafalds- og kvalitetsudfordringer på fremmedsproguddannelserne.
- sikre dansk medlemskab af European Center for Modern Languages under Europarådet
- deltage i det nordiske samarbejde om de små sprogfag
- afholde et årligt møde med henblik på øget national koordinering om sprogområdet og fremmedsproguddannelse

Øget indsigt gennem globalt udsyn – flere studerende på studieophold i udlandet, styrkede internationale læringsmiljøer og bedre fremmedsprogskompetencer

2012/2013:36

Henvendelse om udgivelsen kan i øvrigt ske til

Ministeriet for Forskning, Innovation
og Videregående Uddannelser
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf.: 33 92 97 00
E-mail: fivu@fivu.dk

ISBN

978-87-92985-51-4

Elektronisk publikation

978-87-92985-52-1

Design

e-Types & India

Foto

Fotolia – Andrey Kuzmin

Tryk

Rosendahls Schultz Grafisk a/s

Web

Publikationen kan hentes på
<http://fivu.dk/inthandlingsplan>

